

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku

LBI-4101-031-03/2014
P/14/067

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku
ul. Akademicka 4, 15-267 Białystok
T +48 85 874 81 00, F +48 85 874 81 33
lbi@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/067 – Funkcjonowanie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w województwie podlaskim
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontroler	Jerzy Chwiedosik – główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 93261 z dnia 10 grudnia 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sejnach (PCPR), ul. Piłsudskiego 34, 16-500 Sejny (dowód: akta kontroli str. 3)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Bogdan Fidrych - Kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sejnach (dowód: akta kontroli str. 4-5)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

W latach 2012-2014 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sejnach zapewniało rodzinom zastępczym opiekę posiadającego wymagane kwalifikacje koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynator prawidłowo wywiązywał się z realizacji zadań określonych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹, udzielając rodzinom zastępczym pomocy w sprawach związanych z wychowaniem, edukacją i zdrowiem dzieci, a także wspierając pełnoletnich wychowanków tych rodzin. Uwagi NIK dotyczą jakości sporządzanych planów pomocy dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej, które nie zawierały elementów określających perspektywiczny wymiar działań podejmowanych dla dobra dziecka i rodziny oraz niesporządzenia rocznego sprawozdania z efektów działalności koordynatora w 2013 roku.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie odstąpienie w styczniu 2015 roku - w związku ze zmianą art.77 ust. 1 i 4 ustawy owr i brakiem wystarczających środków finansowych - od sprawowania przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej opieki nad 14 rodzinami, które dotychczas z takiego wsparcia korzystały, na podstawie złożonych wcześniej wniosków. Ponadto NIK zauważa, że PCPR jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej nie wywiązywał się ze wszystkich obowiązków w zakresie opieki nad rodzinami nieobjętymi opieką koordynatora, gdyż do końca stycznia 2015 roku nie opracowano planów pomocy czworgu dzieciom umieszczonym w 2014 roku w pieczy zastępczej².

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Wyłanianie i organizacja pracy koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej

Opis stanu faktycznego

1.1. W latach 2012-2015 (do 31 stycznia) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sejnach (zwane dalej „PCPR”) zatrudniało jednego koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, na podstawie umów zlecenia z 2 lipca 2012 r., 10 stycznia 2013 r., 2 stycznia 2014 r. i 7 stycznia 2015 r. Co roku funkcję tą sprawowała ta sama osoba.

W 2012 roku umowę zlecenia zawarto z pracownikiem PCPR, wcześniej (do 31 maja 2012 r.) zatrudnionym na stanowisku referenta ds. administracyjno-finansowych. Kierownik PCPR wyjaśnił, że: „W 2012 r. nie przeprowadzono postępowania konkursowego, ponieważ nie znaleźliśmy innych osób z terenu Powiatu sejneńskiego, posiadających kwalifikacje

¹ Dz. U. z 2013, poz.135 ze zm. – ustawa zwana dalej „ustawą owr”

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową,

pracownika socjalnego, mogących pełnić funkcję koordynatora. Pani Marta M. spełniała kryteria i posiadała doświadczenie zawodowe w pracy w PCPR w Sejnach.

W latach 2013-2015 wyboru koordynatora dokonywał Kierownik PCPR, spośród ofert składanych przez kandydatów aplikujących na to stanowisko. W latach tych do PCPR wpływały dwie oferty, z których, kierując się kwalifikacjami oraz doświadczeniem kandydata w pracy z rodziną wybierano jedną. (dowód: akta kontroli, str. 6, 8-10, 166)

Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej spełniał wszystkie wymagania niezbędne do zatrudnienia na tym stanowisku. Stosownie do postanowień art. 78 ust. 1 ustawy owr posiadał wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku polityka społeczna, ponad dwuletnie doświadczenie w pracy z dzieckiem i rodziną, nie był pozbawiony władzy rodzicielskiej, władza ta nie została zawieszona ani ograniczona, nie był zobligowany do wypełniania obowiązku alimentacyjnego i nie był skazany prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

(dowód: akta kontroli, str. 6-7)

1.2. Analiza dokumentacji 10 losowo wybranych rodzin zastępczych wykazała, że wszystkie rodziny złożyły pisemny wniosek o objęcie opieką koordynatora (w okresie objętym kontrolą wnioski składano tylko raz). W każdym przypadku, wypełniając otrzymany z PCPR formularz wniosku, pozytywnie opiniowały wskazanego imiennie koordynatora. W analizowanej dokumentacji nie było uwag i zastrzeżeń do pracy koordynatora.

Z wyników badania ankietowego, w którym udział wzięło 15 rodzin objętych opieką koordynatora, wynika, że 12 rodzin stwierdziło, że pracownicy PCPR służyli wsparciem przy składaniu wniosku o wyznaczenie koordynatora, natomiast tylko cztery z tych rodzin podały, że miały wpływ na wybór koordynatora. Informacja ta świadczy o braku poczucia w rodzinach zastępczych możliwości wpływu na wyznaczenie osoby koordynatora, pomimo, że z dokumentacji znajdującej się w PCPR wynika, że wszystkie rodziny miały możliwość i wypowiedziały się co do osoby koordynatora. (dowód: akta kontroli, str. 107-115, 190-196)

1.3. Od stycznia do lipca 2012 r., tj. przed zatrudnieniem koordynatora, jego zadania w zakresie udzielania wsparcia i pomocy dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej wykonywał pracownik socjalny PCPR.

Zgodnie z dyspozycją art. 77 ust. 1a ustawy owr PCPR, jako organizator pieczy zastępczej wykonywał również zadania koordynatora w stosunku do rodzin nieobjętych opieką koordynatora. Zadania te do 9 stycznia 2015 r. wykonywał pracownik socjalny w stosunku do siedmiu rodzin zastępczych (na koniec 2014 roku), które nie wniosowały o przyznanie im wsparcia koordynatora. Pracownik socjalny posiadał odpowiednie kwalifikacje zawodowe – ukończone studia magisterskie w zakresie pedagogiki resocjalizacyjnej, zgodne z wymaganiami od osób pełniących funkcję koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Od 9 stycznia 2015 r. pracownik socjalny zrezygnował z pracy w PCPR.

Analiza dokumentacji rodzin zastępczych nieobjętych opieką koordynatora w 2014 roku (7) wykazała, że pracownik socjalny aktywnie wspierał te rodziny i wychowanków. W szczególności:

- uczestniczył w sporządzeniu planów pomocy dziecku, o których mowa w art. 77 ust. 3 pkt 2 ustawy owr dla sześciu z 10 wychowanków znajdujących się w tych rodzinach. Dla czterech dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w 2014 roku nie opracował takich planów.
- przeprowadzał spotkania z rodzinami i wychowankami, podczas których między innymi omawiał sytuację rodzin, motywował wychowanków do właściwego zachowania i systematycznego uczęszczania do szkoły, wspierał właściwe postawy, umożliwiał rodzinom i wychowankom skorzystanie z pomocy psychologicznej, zasięgał informacji o wychowanku u szkolnego wychowawcy, sprawdzał prawidłowość wykorzystania przez rodzinę otrzymanej pomocy jednorazowej. Liczba spotkań była uzależniona od potrzeb danej rodziny, np. z rodziną I.B. utworzoną w sierpniu 2014 r. spotkał się dwa razy (w listopadzie i w grudniu 2014 r.), zaś z rodziną P.K. (utworzoną w 2013 r.), w listopadzie

2014 r., spotykał się cztery razy. Działania podejmowane na rzecz rodzin i wychowanków dokumentował notatkami służbowymi,

- w rodzinach nie było dzieci z uregulowaną sytuacją prawną, podlegających obowiązkowi zgłoszenia w Ośrodku Adopcyjnym.

(dowód: akta kontroli, str. 14, 16-23)

Z badania ankietowego, w którym udział wzięło pięć rodzin (z siedmiu) nieobjętych opieką koordynatora wynika, że wszystkie rodziny podały, że nie potrzebują wsparcia koordynatora i nie występowały o jego wyznaczenie. Cztery z tych rodzin pozytywnie oceniło pomoc i wsparcie otrzymane od pracownika socjalnego w zakresie ochrony zdrowia. Działania podejmowane w obszarze edukacji i reedukacji pozytywnie oceniły dwie rodziny, zaś wsparcie i pomoc w zakresie organizacji zajęć specjalistycznych oraz rozwijaniu zainteresowań dziecka pozytywnie oceniły odpowiednio dwie i trzy rodziny. Cztery rodziny uznały działania związane z rozwiązywaniem problemów wychowawczych za przydatne i bardzo przydatne. Tyle samo respondentów pozytywnie oceniło wsparcie otrzymane w obszarze profilaktyki niedostosowania społecznego. Podsumowując wsparcie udzielane przez pracownika socjalnego dwie rodziny uznały je za przydatne, natomiast trzy nie potrafiły udzielić jednoznacznej odpowiedzi. (dowód: akta kontroli, str. 195-196)

1.4. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej realizował obowiązek systematycznego podnoszenia kwalifikacji zawodowych, wynikający z postanowień art. 77 ust. 5 ustawy owr. W latach 2012-2014 uczestniczył w trzech szkoleniach dotyczących pracy z rodziną oraz realizacji zadań wynikających z ustawy owr. W 2013 r. na szkolenie koordynatora wydatkowano 150 zł, co stanowiło 0,85% ogółu wydatków poniesionych w tym roku na jego zatrudnienie (17.732 zł). Szkolenia zrealizowane w 2012 r. i 2014 r. były bezpłatne.

(dowód: akta kontroli, str. 6, 170-171)

1.5. Zgodnie z wymogami art. 79 ust. 2 ustawy owr praca koordynatora była wykonywana na podstawie umów zlecenia zawartych 2 lipca 2012 r., 10 stycznia 2013 r., 2 stycznia 2014 r. i 7 stycznia 2015 r. (umowy z 2012 r. i 2015 r. zawarto na okres sześciu miesięcy, natomiast umowy z 2013 r. i 2014 r. – na rok). Przerwy między podpisaniem kolejnych umów wynosiły odpowiednio dziewięć dni, jeden dzień i sześć dni. Koordynator nie był jednocześnie zatrudniony w innych jednostkach organizacyjnych Powiatu, nie wykonywał też obowiązków pracownika socjalnego i nie prowadził postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez Powiat.

(dowód: akta kontroli, str. 6, 9-10, 189)

W PCPR nie ustalono godzinowego wymiaru zadań, ani czasu przypadającego na wsparcie i pomoc poszczególnych rodzin zastępczych. Kierownik PCPR wyjaśnił: „*Nie ustalałem czasu potrzebnego do wykonywania poszczególnych zadań przez koordynatora ze względu na charakter jego pracy, która wymaga elastycznego podejścia z uwagi na różne potrzeby rodzin*”.

(dowód: akta kontroli, str. 166)

Koordynator do rodzin objętych opieką dojeżdżał prywatnym samochodem. Z tego tytułu otrzymywał zwrot kosztów podróży wg stawki za jeden kilometr przebiegu, ustalonej przez kierownika PCPR zarządzeniami z 22 czerwca 2009 r. i 2 września 2013 r. Wydatki z tytułu dojazdów koordynatora wyniosły w latach 2012-2014 odpowiednio 186 zł, 782 zł i 557 zł. Analiza pięciu losowo wybranych rozliczeń przejazdów w 2014 roku wykazała, że zostały one sporządzone prawidłowo z uwzględnieniem obowiązującej stawki (0,50 zł) za jeden kilometr przebiegu pojazdu.

(dowód: akta kontroli, str. 171, 175)

1.6. W złożonych wyjaśnieniach Kierownik PCPR jako barierę w prawidłowym funkcjonowaniu koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej wskazał brak ciągłości i pewności jego zatrudnienia. Koordynatora zatrudniano na okresy półroczne lub roczne, a ten sposób zatrudniania wynikał z „*.../ braku pewności na zabezpieczenie w budżecie PCPR środków finansowych na jego zatrudnienie. W efekcie koordynator był zatrudniany po przyznaniu środków z Powiatu sejneńskiego*”.

(dowód: akta kontroli, str. 6, 9-10, 168, 189)

Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej wyjaśnił, że: „*Największym utrudnieniem jest liczba rodzin zastępczych znajdujących się pod moją opieką. Praca z rodziną wiąże się z prowadzeniem szerokiej dokumentacji, która zajmuje wiele czasu i ogranicza możliwości częstego kontaktu z każdą rodziną zastępczą i dziećmi umieszczonymi w tych rodzinach.*”

Obowiązujące przepisy oraz rozwiązania organizacyjne nie stwarzają większych trudności w wykonywaniu moich obowiązków. (dowód: akta kontroli, str. 12)

1.7. Stosownie do wymogów art. 180 pkt 1 ustawy owr Rada Powiatu Sejneńskiego uchwałą z 31 lipca 2012 r. przyjęła *Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012-2014*. Program zawierał między innymi analizę problemów społecznych Powiatu, charakterystykę pieczy zastępczej oraz cele i terminy ich realizacji. Cele przewidziane do realizacji przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej obejmowały: [1] pracę z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej (realizacja na bieżąco), [2] wspieranie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków (realizacja na bieżąco). Ujęte w Programie zadania były spójne i zgodne z zadaniami określonymi w ustawie owr oraz realizowanymi przez koordynatora, a także pozwalały na osiągnięcie celów określonych w art. 33 tej ustawy. Z realizacji zadań ujętych w Programie PCPR składał co roku Zarządowi Powiatu sprawozdanie.

(dowód: akta kontroli, str. 24-30)

1.8. Nadzorujący pracę koordynatora Kierownik PCPR wyjaśnił, że pracę koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej weryfikował na bieżąco, w oparciu o dokumentację sporządzaną przez koordynatora dla wszystkich rodzin objętych jego opieką oraz rozmowy z tymi rodzinami. Sprawowanie nadzoru nie było dokumentowane, gdyż w ocenie kierownika PCPR nie było to konieczne, a koordynator dobrze realizował swoje obowiązki.

(dowód: akta kontroli, str. 13)

Stosownie do wymogów art. 77 ust. 3 pkt 7 ustawy owr koordynator rodzinnej pieczy zastępczej przedłożył kierownikowi PCPR sprawozdanie z efektów pracy w 2012 r. Sprawozdanie nie obrazowało wszystkich wykonywanych przez koordynatora zadań. Koordynator nie wykazał m.in. ile przygotowywał planów pomocy dzieciom i ile sporządził ocen dotyczących zasadności pobytu dziecka w pieczy zastępczej, ograniczając się do stwierdzenia, że opracował plany pomocy i sporządził oceny okresowe. Nie wskazał również z jakimi jednostkami administracji samorządowej i rządowej współpracował i na czym ta współpraca polegała, ograniczając się do lakonicznego stwierdzenia, że współpraca była prowadzona. Nie odniósł się także do realizacji celów określonych w obowiązującym programie wspierania rodziny i pieczy zastępczej. Kierownik PCPR przyjął sprawozdanie bez uwag. Sprawozdanie za 2013 r. nie zostało sporządzone, zaś za 2014 r. było w trakcie przygotowywania.

(dowód: akta kontroli, str. 11, 104)

1.9. Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu sejneńskiego wynosiła:

- w 2012 r. – 29 na koniec czerwca i 30 na koniec grudnia, w tym dziewięć ze stażem poniżej dwóch lat,
- w 2013 r. – 30 na koniec czerwca i 32 na koniec grudnia, w tym 10 ze stażem poniżej dwóch lat,
- w 2014 r. – 34 na koniec czerwca i 36 na koniec grudnia, w tym 10 ze stażem poniżej dwóch lat.

Opieką koordynatora objęto 12 z 30 rodzin funkcjonujących na koniec 2012 r., 31 z 32 rodzin funkcjonujących na koniec 2013 r. i 29 z 36 rodzin działających w 2014 r. Koordynatora wyznaczono bezterminowo wszystkim rodzinom, które o to wnioskowały – 12 rodzin w 2012 roku i 21 w 2013 roku. W 2014 roku rodziny nie składały wniosków w tej sprawie, a opiekę nad zainteresowanymi sprawowano na podstawie wcześniej złożonych wniosków.

Wyjaśniając przyczyny objęcia w 2013 r. opieką koordynatora 31 rodzin zastępczych, tj. o jedną więcej niż dopuszczalny limit, określony w art. 77 ust. 4 owr, Kierownik PCPR podał, że: *„Objęcie opieką koordynatora 31 rodzin wynikało z utworzenia nowych rodzin w trakcie 2013 r. Jednocześnie inne rodziny uległy rozwiązaniu i w 2014 r. pod opieką koordynatora było 29 rodzin.”*

(dowód: akta kontroli, str. 168)

Według stanu na koniec 2014 roku opieką koordynatora, z uwagi na brak stosownych wniosków, nie było objętych siedem z 10 rodzin posiadających staż poniżej dwóch lat.

Rodziny te zostały poinformowane o takiej możliwości, jednak nie złożyły wniosków o wyznaczenie koordynatora. (dowód: akta kontroli, str. 14-16, 31-33)

Od 1 stycznia 2015 r. wypełniając dyspozycję znowelizowanego art. 77 ust. 4 ustawy owr, liczbę rodzin objętych dotychczas opieką jedyne go zatrudnionego w PCPR koordynatora zmniejszono z 29 do 15, pozbawiając 14 rodzin wsparcia koordynatora.

Wyboru rodzin, które pozostaną pod opieką koordynatora dokonał kierownik PCPR w porozumieniu z koordynatorem, wyjaśniając iż „*Głównym kryterium doboru rodzin była skala trudności wstępująca w poszczególnych rodzinach. W pierwszej kolejności dobrano rodziny z najliczniejszymi problemami*”. Informacje o dokonanym doborze rodzin objętych opieką koordynatora, jak i tym które tej opieki nie otrzymają pomimo wcześniej wyrażonej woli uzyskania takiego wsparcia przekazywano w kontaktach osobistych i telefonicznych, wyjaśniając zainteresowanym powody dokonanych ograniczeń, tj. zmianę prawa polegającą na ograniczeniu liczby rodzin które mogą być objęte opieką jedne go koordynatora oraz problemy kadrowe, z jakimi boryka się PCPR. W dniu 12 lutego 2015 roku dotychczasowy koordynator został przeniesiony na stanowisko pracownika socjalne go (umowa na czas określony od 12 lutego do 30 czerwca 2015 roku), a na jego miejsce zatrudniono nowego koordynatora (umowa zlecenia zawarta 12 lutego 2015 r., obowiązująca do 30 czerwca 2015 r.). Rodziny, które po uprzednim zakwalifikowaniu objęto wsparciem nowego koordynatora złożyły stosowne wnioski i wyraziły o nim pozytywną opinię. (dowód: akta kontroli, str. 225-228)

W celu zapewnienia opieki wszystkim rodzinom, które w latach 2012-2013 złożyły wnioski o wyznaczenie koordynatora Kierownik PCPR, pismem z 22 grudnia 2014 r. wystąpił do Zarządu Powiatu Sejneńskiego o zapewnienie środków niezbędnych do zatrudnienia dwóch koordynatorów, jednak Zarząd Powiatu uchwałą z dnia 29 stycznia 2015 r. dokonując zamian planu dochodów i wydatków, zapewnił PCPR środki na zatrudnienie tylko jedne go koordynatora, na okres do końca I półrocza 2015 r.

(dowód: akta kontroli, str. 218-223)

Problem PCPR z zapewnieniem opieki rodzinom zastępczym powiększyło także zwolnienie się z dniem 9 stycznia 2015 r. pracownika socjalne go, który do końca 2014 roku zajmował się rodzinami nieobjętymi opieką koordynatora. Do 11 lutego 2015 r. w PCPR pozostawało dwóch pracowników socjalnych, w tym jedna osoba zatrudniona w wymiarze ½ etatu, zajmująca się realizacją świadczeń dla rodzin zastępczych oraz wychowanków. Od 12 lutego 2015 r. zatrudniono nowego pracownika.

(dowód: akta kontroli, str. 106, 226-228)

W kwestii wykonywania przez PCPR w 2015 r. zadań w stosunku do rodzin nieobjętych opieką koordynatora, Kierownik PCPR wyjaśnił, że: „*Mimo braku pracownika socjalne go od 9 stycznia 2015 r., praca z rodzinami zastępczymi jest nadal prowadzona. Rodziny mogą zgłaszać się bezpośrednio do mnie oraz do pozostałych pracowników PCPR – pracownika socjalne go zatrudnionego na stanowisku ds. przyznawania świadczeń z pomocy społecznej, a także koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. W przypadku pilnej potrzeby wizytę w rodzinie zastępczej może przeprowadzić koordynator.*” Stwierdził też, że nowy pracownik socjalny zostanie zatrudniony w lutym 2015 r.

(dowód: akta kontroli, str. 166-168)

1.10. Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania przez Powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, przekazywano Wojewodzie w terminach określonych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2012 r.³ w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rozporządzenia w tej samej sprawie z dnia 4 grudnia 2012 r.⁴. Wykazane w sprawozdaniach dane dotyczące realizacji zadań przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej były zgodne ze stanem faktycznym.

(dowód: akta kontroli, str. 35-73)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

³ Dz. U. z 2012 r. poz. 240 – rozporządzenie obowiązywało do 8 grudnia 2012 r.

⁴ Dz. U. z 2012 r., poz. 1371

1. W przypadku czterech wychowanków umieszczonych postanowieniami Sądu Rejonowego z 11 sierpnia 2014 r., 10 października 2014 r. (dwoje dzieci) i 21 października 2014 r., w trzech rodzinach zastępczych, które nie były objęte opieką koordynatora, do końca stycznia 2015 r. PCPR, jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej, nie zapewnił sporządzenia planów pomocy dziecku, co naruszało postanowienia art. 77 ust. 3 pkt 2 ustawy owr. Plany takie powinien sporządzić pracownik socjalny PCPR, który zajmował się opieką nad tymi rodzinami i zrezygnował z pracy z dniem 9 stycznia 2015 r. (dowód: akta kontroli, str. 14-16, 198-203)
Kierownik PCPR wyjaśnił: „*Niepracowanie planów pomocy dziecku zostało spowodowane odejściem z pracy pracownika socjalnego. Plany zostaną opracowane w najbliższym czasie*”. (dowód: akta kontroli, str. 169)
2. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej nie sporządził sprawozdania z efektów swojej pracy za rok 2013, co stanowiło naruszenie postanowień art. 77 ust. 3 pkt 7 ustawy owr. (dowód: akta kontroli, str. 104)
W złożonych w tej sprawie wyjaśnieniach koordynator podał: „*W 2013 r. sporządzałam sprawozdania odrębne dla każdej rodziny zastępczej objętej opieką, uznając że to wystarczające do udokumentowania wykonywanych przeze mnie zadań*”. (dowód: akta kontroli, str. 13)
Odnosnie przyczyn niewyegzekwowania od koordynatora złożenia sprawozdania z efektów pracy w 2013 r. Kierownik PCPR wyjaśnił: „*Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej sporządza roczne sprawozdanie dotyczące funkcjonowania każdej rodziny zastępczej, co pozwala na szczegółowe zapoznanie z pracą koordynatora. Z tego powodu nie sporządzono rocznego sprawozdania za 2013 r.*” (dowód: akta kontroli, str. 13)
3. W 2015 roku Kierownik PCPR, uwzględniając nowelizację ustawy owr zmniejszającą limit rodzin pozostających pod opieką koordynatora do 15, wyznaczył 15 z 29 rodzin którymi koordynator opiekował się wcześniej, nie zapewniając pozostałym rodzinom opieki innego koordynatora. W efekcie opieki koordynatora zostało pozbawionych 14 rodzin zastępczych które już raz złożyły wnioski o wyznaczenie koordynatora, opieka ta została im przydzielona bezterminowo i które miały nadal do tej opieki prawo. Naruszyło to dyspozycję art. 77 ust. 1 ustawy owr, w myśl której rodziny zastępcze obejmuje się, na ich wniosek opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. (dowód: akta kontroli, str. 9-10, 14-16, 31-34)

Ocena cząstkowa

W okresie od lipca 2012 r. do końca 2014 r. PCPR zapewniał opiekę koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej wszystkim rodzinom zastępczym z terenu Powiatu, które o taką pomoc wnioskowały. Negatywnie natomiast należy ocenić sposób zorganizowania opieki koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej po 1 stycznia 2015 r. Dokonany „dobór rodzin kwalifikujących się do objęcia opieką koordynatora”, uwarunkowany zmianą limitu liczby rodzin mogących pozostać pod opieką jednego koordynatora oraz ograniczeniami PCPR w możliwości sfinansowania zatrudnienia dodatkowych pracowników, nie uwzględniał dotychczasowych potrzeb rodzin z terenu Powiatu. W 2015 roku o możliwości objęcia wsparciem koordynatora poinformowano tylko wybrane - z dotychczas objętych opieką – rodziny (15), podczas gdy prawo do wystąpienia o przyznanie takiej opieki przysługuje wszystkim chętnym. Ponadto NIK zauważa, że PCPR jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej nie wywiązywał się ze wszystkich obowiązków w zakresie opieki nad rodzinami nieobjętymi opieką koordynatora, gdyż do końca stycznia 2015 roku nie opracowano planów pomocy czworgu dzieciom umieszczonym w 2014 roku w pieczy zastępczej.

2. Realizacja zadań przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej

Opis stanu faktycznego

2.1. Na przykładzie dokumentacji 10 losowo wybranych rodzin zastępczych objętych opieką koordynatora ustalono, że :

- a) stosownie do wymogów art. 77 ust. 3 pkt 2 ustawy owr plan pomocy dziecku i rodzinie zastępczej sporządzono dla wszystkich niepełnoletnich wychowanków (w przypadku pełnoletniej wychowanki koordynator uczestniczył w aktualizacji indywidualnego

programu usamodzielnienia). Wszystkie plany składały się z opisu celu głównego – zapewnienie dziecku optymalnych warunków do rozwoju i wychowania w prawidłowo funkcjonującej rodzinie oraz celów szczegółowych, które obejmowały:

- utrzymanie stałego kontaktu z rodziną zastępczą i dzieckiem w niej umieszczonym (w planie zapisano, że rodzina zobowiązuje się powiadamiać PCPR o pojawiających się trudnościach i problemach w opiece nad dzieckiem),
- monitorowanie sytuacji opiekuńczo-wychowawczej, szkolnej oraz zdrowotnej dziecka (w planie zapisano, że rodzina zobowiązuje się powiadamiać pracowników PCPR o pojawiających się trudnościach i problemach zdrowotnych, edukacyjnych i opiekuńczo-wychowawczych dziecka),
- wsparcie i pomoc w rozwiązywaniu pojawiających się problemów (w planie zapisano, że rodzina zobowiązuje się do informowania o pojawiających się problemach i trudnościach w opiece nad dziećmi),
- pomoc w budowaniu prawidłowej relacji rodziców zastępczych z dziećmi,
- motywowanie rodziny do udziału w oferowanych przez PCPR formach wsparcia (zapraszanie rodziny do inicjatyw na rzecz dzieci i rodziny – szkolenia, grupa wsparcia, specjalistyczne wsparcie psychologiczne, prawne, wyjazdy integracyjne),
- konsultacje, praca socjalna oraz pomoc indywidualna w zakresie funkcjonowania rodziny,
- wsparcie pracownika socjalnego i koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej (wyjaśnienie, wspieranie, informowanie, działania wychowawcze, motywacja, mobilizacja, porady, wzmacnianie pozytywnych zachowań, przydzielanie zadań, podnoszenie poczucia wartości),
- w planach nie wskazano sposobów i terminów realizacji poszczególnych celów oraz osób odpowiedzialnych za ich wykonanie. (dowód: akta kontroli, str. 107-137)

Plany pomocy dziecku zostały ocenione przez biegłego w dziedzinie nauk społecznych Pana dr Krzysztofa Sawickiego, który jakość planów pomocy ocenił jako przeciętną. W sporządzonej opinii biegły stwierdził między innymi, że: „Szablon planu pomocy dziecku zawiera podstawowe dane na temat rodzica zastępczego dziecka objętego opieką, opis sytuacji prawnej dziecka. Są sformułowane: cel główny i cele szczegółowe, jednakże odnoszą się one do działań PCPR, a nie rodziców zastępczych. /.../ W dokumencie nie wskazuje się sposobów realizacji, terminów oraz osób odpowiedzialnych za realizację. Treściowo ma to charakter kontraktu, a nie dokumentu określającego perspektywny wymiar działań. /.../ Przyjęcie strategii, w której plan stanowi formę kontraktu i nie jest zindywidualizowany, nie określa się w nim wymiaru perspektywnego, a bazuje się w pracy na notatkach służbowych, poddaje w wątpliwość efektywność oddziaływań (uznając, że byłyby to działania celowe, z jasno określonym wymiarem czasowym i sposobem weryfikacji).

(dowód: akta kontroli, str. 204, 210-212)

- b) koordynator utrzymywał kontakt z rodzinami i wychowankami. Podczas wizyt w miejscu ich zamieszkania ocenił jakość opieki sprawowanej przez rodziców zastępczych, omawiał bieżące sprawy rodziny, motywował wychowanków do systematycznego uczęszczania do szkoły i odrabiania prac domowych, zasięgał informacji u wychowawców szkolnych wychowanków o ich postępach w nauce, udzielał pomocy w nawiązywaniu i utrzymywaniu kontaktów między dziećmi i ich rodzicami biologicznymi, uczestniczył wraz z rodzicami i dziećmi w imprezach mikołajkowych oraz obchodach dnia dziecka. Częstotliwość kontaktów była uzależniona od potrzeb rodziny (średnio spotkania odbywały się co dwa miesiące) np.: w 2013 r. rozmowy z rodziną A.D.B. przeprowadził cztery razy, z czego dwa w listopadzie, a w 2014 r. – pięć razy, natomiast z rodziną Z.U. kontaktował się trzy razy w 2013 r. i sześć razy w 2014 r.

Z badań ankietowych przeprowadzonych wśród 15 rodzin zastępczych objętych opieką koordynatora wynika, że kontakty z koordynatorem odbywały się co najmniej raz w miesiącu (13 wskazań).

- c) koordynator służył rodzinom pomocą w uzyskaniu specjalistycznych porad prawnych, psychologicznych i pedagogicznych, pomagał w uzyskaniu pomocy zdrowotnej, a także zachęcał do uczestnictwa w grupie wsparcia dla rodzin zastępczych, w celu nawiązania wzajemnego kontaktu z innymi rodzinami oraz udziału w warsztatach na temat prawidłowych metod wychowawczych.

(dowód: akta kontroli, str. 107-137, 194-195)

Wyniki przeprowadzonego badania ankietowego potwierdzają zaangażowanie i pomoc koordynatora przy uzyskaniu przez rodziny pomocy specjalistycznej – wszystkie rodziny odpowiedziały, że wprowadzenie instytucji koordynatora przyniosło korzyści i ułatwiło im wykonywanie obowiązków. Spośród 15 rodzin uczestniczących w badaniu: 13 oceniło pomoc w zakresie nawiązywania kontaktów z innymi rodzinami zastępczymi jako działania przydatne i bardzo przydatne, 12 rodzin pozytywnie oceniło otrzymane wsparcie w zakresie edukacji, osiem pozytywnie oceniło działania koordynatora w obszarze zdrowia, zaś siedem rodzin pozytywnie oceniło wsparcie w obszarze współpracy z rodziną naturalną wychowanków.

(dowód: akta kontroli, str. 194-195)

Biegły pozytywnie ocenił diagnozowanie potrzeb dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, jakość udzielanej przez koordynatora pomocy oraz sposób budowania przez niego relacji z podopiecznymi. Jego zdaniem diagnoza rodziny zastępczej pod kątem posiadanych zasobów nie budzi wątpliwości, określa mocne i słabe strony dziecka, co również stanowi podstawę dla wyznaczenia celów działania. *„Koordynator uwzględnił specyfikę potrzeb dzieci do 2 roku życia, w swoich działaniach uwzględnił potencjalne postępowanie adopcyjne. W procesie diagnozowania potrzeb edukacyjnych uwzględnił specyfikę rozwojową podopiecznych, a poszukiwane rozwiązania uwzględniają indywidualne predyspozycje i ograniczenia. Zaspokajanie potrzeb w zakresie zdrowia jest adekwatne do stwierdzonych deficytów oraz możliwości środowiska. W analizowanym obszarze nie stwierdzono działań świadczących o zaniedbaniu, bądź nieudzieleniu pomocy adekwatnej do potrzeb dzieci lub rodziców zastępczych. Sposób budowania relacji z podopiecznymi oraz rodzicami zastępczymi gwarantuje diagnozowanie potrzeb zgodne ze stanem rzeczywistym. Postępowanie koordynatora jest zgodne z zasadami etyki, zaś podejmowane działania umożliwiają zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci. /.../ Koordynator zwraca uwagę na potrzeby bytowe dzieci, dąży do zaspokajania potrzeb zdrowotnych (nawet wymagających działań specjalistycznych) oraz edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych w stopniu, w jakim umożliwia im to dostępna infrastruktura w miejscu zamieszkania. W przypadku małych dzieci jest weryfikowana możliwość zastosowania procedur na rzecz przysposobienia.”*

(dowód: akta kontroli, str. 210)

2.2. W okresie objętym kontrolą nie współpracowano z placówkami opiekuńczo-wychowawczymi typu rodzinnego i rodzinnymi domami dziecka (na terenie Powiatu nie było takich placówek) oraz z asystentami rodzin (w żadnej z gmin Powiatu nie funkcjonowali asystenci rodzin).

(dowód: akta kontroli, str. 35-105)

2.3. W latach 2012-2014 z 13 wychowanków rodzin zastępczych, którzy osiągnęli pełnoletność dziesięciu pochodziło z rodzin objętych opieką koordynatora. Analiza dokumentacji pięciu wychowanków wykazała, że koordynator wywiązując się z obowiązku określonego w art. 77 ust. 3 pkt 6 ustawy owr udzielał im wsparcia między innymi w formie:

- pomocy przy opracowaniu indywidualnego programu usamodzielnienia oraz w aktualizowaniu tych planów,
- kontaktów osobistych, podejmowanych w zależności od potrzeb, ale nie rzadziej niż raz w roku, podczas których zasięgał informacji o sytuacji wychowanków, motywował do kontynuacji nauki i podnoszenia kwalifikacji,
- zachęcał do korzystania z porad prawnych i psychologicznych oraz uczestnictwa w projekcie systemowym integracji zawodowej i społecznej „Nowe jutro”.

W dokumentacji wychowanków nie było wniosków w sprawie udzielania pomocy lub wsparcia.

Odnosnie analizowania sytuacji pełnoletnich wychowanków koordynator wyjaśnił: *„Analizowałam sytuację pełnoletnich wychowanków na podstawie spotkań w miejscu zamieszkania wychowanków i w PCPR oraz przeprowadzanych rozmów telefonicznych. Podstawową formą udzielania pomocy była pomoc w tworzeniu programów usamodzielnienia. Ponadto zachęcałam wychowanków do uczestnictwa w projektach realizowanych przez PCPR w Sejnach, w ramach których odbywały się kursy i szkolenia między innymi z zakresu prawa jazdy kategorii B i C, uprawnień do prowadzenia wózka widłowego, a także do korzystania z bezpłatnego poradnictwa prawnego i psychologicznego. W zależności od potrzeb udzielałam pomocy w poszukiwaniu szkoły, zachęcałam wychowanków do systematycznego uczęszczania do szkoły”.*

Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej nie sprawował funkcji opiekuna usamodzielnianych wychowanków. (dowód: akta kontroli, str. 139-141, 170)

W badaniu ankietowym dotyczącym wsparcia udzielanego przez koordynatora udział wzięło sześć z 10 pełnoletnich wychowanków pochodzących z rodzin objętych opieką koordynatora. Wszyscy pełnoletni wychowankowie dobrze ocenili wywiązywanie się koordynatora ze swoich zadań. Połowa respondentów uznała, że wprowadzenie instytucji koordynatora usprawniło realizację procesu usamodzielnienia, a pozostali nie mieli wyrobionego poglądu na ten temat. Wyniki badania potwierdziły, że koordynator udzielał pełnoletnim wychowankom wsparcia w obszarze ochrony zdrowia, edukacji, organizacji zajęć specjalistycznych, rozwoju zainteresowań, poszukiwania zatrudnienia, pomocy prawnej i społecznej oraz w budowaniu prawidłowych relacji z rodzicami naturalnymi. Połowa badanych wychowanków potwierdziła także udział koordynatora w przygotowaniu programu usamodzielnienia. (dowód: akta kontroli, str. 196-197)

Biegły w sporządzonej opinii pozytywnie ocenił działania koordynatora w zakresie usamodzielniania wychowanków. Stwierdził, że: *„W działaniach na rzecz usamodzielnienia dąży się do przygotowania podopiecznych do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, poprzez realizację działań w zakresie edukacji oraz zdobycia zawodu. Szereg organizowanych przez PCPR w Sejnach kursów umożliwi nabycie dodatkowych kompetencji. Podejmowane oraz planowane działania na rzecz usamodzielnienia bazują na możliwościach, jakie daje środowisko lokalne. Założenia programu usamodzielnienia są realne i możliwe do osiągnięcia, jego treści odzwierciedlają indywidualne potrzeby podopiecznych.”* (dowód: akta kontroli, str. 213-215)

2.4. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej uczestniczył w sporządzaniu wymaganych art. 131 ust. 1 i art. 132 ustawy o wr ocen sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Ocenie poddawano co pół roku sytuację dzieci starszych niż trzyletnie oraz nie rzadziej niż co trzy miesiące sytuację dzieci młodszych. (dowód: akta kontroli, str. 162-164)

2.5. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej prawidłowo realizował obowiązek współpracy z Ośrodkiem Adopcyjnym w zakresie zgłaszania do przysposobienia dzieci z uregulowaną sytuacją prawną. W latach objętych kontrolą koordynator zgłosił do Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej - Ośrodka Adopcyjnego w Białymstoku wszystkie (pięcioro) dzieci z uregulowaną sytuacją prawną. We wszystkich przypadkach Ośrodek Adopcyjny stwierdził zasadność dalszego pozostawiania dzieci w pieczy zastępczej (zwracano uwagę na silne więzi emocjonalne dzieci z opiekunami i właściwe wywiązywanie się przez rodziny zastępcze z powierzonych im zadań). Z informacji uzyskanych z Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Białymstoku wynika, iż współpraca z PCPR układa się dobrze (wskazano m.in. na skuteczny i terminowy przepływ informacji). Ośrodek systematycznie uczestniczy w posiedzeniach zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, a także korzysta z dokumentacji zgromadzonej przez PCPR przy sporządzaniu kart zgłoszeń dzieci do adopcji. (dowód: akta kontroli, str. 165)

2.6. Dokonując podsumowania sposobu realizacji zadań przez koordynatora biegły na podstawie przeanalizowanych dokumentów oraz opinii rodzin zastępczych stwierdził, że koordynator prawidłowo wykonuje swoje obowiązki, a przy tym potrafił nawiązać kontakt z rodzinami zastępczymi i stał się dla nich *„przyjacielem, koleżanką, której powierza się sprawy” „kims zaufanym”, z którym „w każdej chwili mogę się skontaktować”.*

Podobną opinię wyrażali usamodzielniani wychowankowie („Potrafi odpowiedzieć na każde moje pytanie, bardzo pracowita, miła, chce pomagać i to dużo, martwi się o podopiecznych”). Rodzice zastępczy wysoko ocenili też zespół pracujący w PCPR w Sejnach („Mówią, że w innych powiatach bywa różnie, tutaj starają się zrobić to co mogą; są odpowiedni ludzie na odpowiednim miejscu, ale stanowczy”; „To nie tylko koordynator, to cały PCPR, ci co dotyczą tych spraw prowadzą takie działania”).

W świetle danych uzyskanych z anonimowych ankiet wypełnianych przez rodziców zastępczych oraz osoby usamodzielniane wynika, że w ich opinii koordynator należycie wykonuje swoje obowiązki. Z analizy wypowiedzi z zastosowaniem skali Likerta (1-5) wynika, że w opinii respondentów koordynator pieczy zastępczej uwzględnia potrzeby dziecka (5,0) oraz rodziców zastępczych (5,0), wspiera rodziców zastępczych w rozwiązywaniu problemów (5,0), jest nastawiony na współpracę (5,0), budzi zaufanie, motywuje do funkcji rodzica zastępczego (5,0) Zarazem nie jest osobą arogancką (1,0) nieuwzględniającą potrzeb rodziców zastępczych (1,0) czy wychowanka (1,0). Powyższa opinia jest więc celująca. Jest to tym bardziej znaczące, że teren pracy koordynatora w świetle danych socjoekonomicznych należy do szczególnie trudnych (zadłużenie miasta – siedziby powiatu, wskaźniki bezrobocia). Postulaty respondentów są więc w tym kontekście jak najbardziej zasadne. Badani rodzice zastępczy twierdzili, że „potrzeba więcej koordynatorów, żeby mieli więcej czasu na rodziny”. (dowód: akta kontroli, str. 216-217)

Uwagi dotyczące badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na niski standard opracowywanych przez koordynatora planów pomocy dziecku. Nieokreślenie sposobów i terminów realizacji poszczególnych celów oraz osób odpowiedzialnych za ich wykonanie uniemożliwia ocenę efektywności realizacji celów zawartych w tych dokumentach i sprawia, że plany pomocy mają charakter kontraktów, a nie dokumentów określających perspektywiczny wymiar działań podejmowanych dla dobra dziecka i rodziny.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia sposób wywiązywania się koordynatora z zadań określonych w ustawie owr. Koordynator potrafił nawiązać kontakt z rodzinami zastępczymi i usamodzielnianymi wychowankami i zapewnić im realną pomoc i wsparcie. NIK zwraca jednocześnie uwagę na potrzebę doprecyzowania w sporządzanych planach pomocy dzieciom zwymiarowanych, odnoszących się do wszystkich sfer życia i określonych w czasie celów i działań podejmowanych dla dobra dziecka. W ocenie NIK plan pomocy dziecku stanowi podstawowy dokument określający głównie kierunki pracy z podopiecznymi i powinien być opracowany w sposób uwzględniający szeroki katalog proponowanych działań, w odniesieniu do wszystkich osób zaangażowanych w proces wychowania.

3. Finansowanie działalności koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej

Opis stanu faktycznego

3.1. W latach 2012–2014 zatrudnienie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej finansowano ze środków własnych Powiatu oraz dotacji budżetu państwa, otrzymywanej w ramach Resortowych programów wspierania rodziny i rozwoju systemu pieczy zastępczej na lata 2012-2014. Na ten cel wydatkowano 10.148 zł w 2012 r., 17.732 zł w 2013 r. i 25.844 zł w 2014 r. Wydatkowane środki pozwoliły na prawidłową realizację w tym okresie zadań powierzonych koordynatorowi. (dowód: akta kontroli, str. 171, 172-178)

W planie finansowym na 2015 rok, na zatrudnienie jednego koordynatora przewidziano 20.000 zł. Umowę z koordynatorem zawarto 7 stycznia 2015 r. na okres sześciu miesięcy. W dniu 12 lutego 2015 r. na stanowisku koordynatora zatrudniono nową osobę zaś dotychczasowego koordynatora przeniesiono na stanowisko pracownika socjalnego. W obu przypadkach umowy zawarto na czas określony do 30 czerwca 2015 r. Działania Kierownika PCPR podejmowane w celu zapewnienia środków finansowych na zatrudnienie dwóch koordynatorów nie przyniosły rezultatu.

(dowód: akta kontroli, str.9-10, 218-222, 226-228)

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie koordynatora wynosiło (brutto) 1.510 zł w 2012 r. oraz 2.000 zł w 2013 r. i 2014 r. Stanowiło ono odpowiednio 76,9%, 88,3% oraz 89,2% wynagrodzenia pracownika socjalnego PCPR. (dowód: akta kontroli, str. 172-173)

3.2. Powiat sejneński skutecznie ubiegał się o środki z Resortowych programów wspierania rodziny i rozwoju systemu pieczy zastępczej. W latach 2012-2014 uzyskał dofinansowanie

wysokości odpowiednio 7.610 zł, 8.932,80 zł, i 12.000 zł. Umowy o dofinansowanie zawarto 10 sierpnia 2012 r., 31 maja 2013 r. i 3 czerwca 2014 r. Dotacje wpływały na rachunek PCPR w umówionych terminach, tj. w ciągu 30 dni od daty zawarcia umowy, co pozwoliło na niezakłóconą realizację zadań koordynatora. (dowód: akta kontroli, str. 74-103)

Otrzymane dotacje wydatkowano zgodnie z przeznaczeniem, tj. na dofinansowanie wynagrodzenia wraz z pochodnymi koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Niewykorzystaną w 2012 r. kwotę 636,62 zł (środki przewidziane na ubezpieczenie społeczne od umowy zlecenia koordynatora, który jako student do 26 roku życia nie podlegał takiemu ubezpieczeniu) oraz odsetki w wysokości 36,69 zł, zwrócono do budżetu państwa 18 grudnia 2012 r.

Sprawozdania z wykonania zadania przedłożono w terminach ustalonych w umowach, tj. 22 grudnia 2012 r., 13 stycznia 2014 r. i 19 stycznia 2015 r. Dane w sprawozdaniach odzwierciedlały zapisy w ewidencji księgowej PCPR.

(dowód: akta kontroli, str. 105, 171, 174-185)

W latach 2012-2014 PCPR nie było kontrolowane w zakresie wykorzystania środków dotacji na zatrudnienie koordynatora. (dowód: akta kontroli, str. 104)

Uwagi dotyczące badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że środki finansowe przewidziane na realizację zadań koordynatora w 2015 roku nie zabezpieczały dotychczasowego zapotrzebowania rodzin zastępczych na wsparcie koordynatorów. Pozwoliły one na zatrudnienie od 7 stycznia 2015 r. tylko jednego koordynatora, który zgodnie z wymogami art. 77 ust. 4 ustawy owr objął opieką 15 rodzin zastępczych, z 29 które wcześniej o przyznanie takiego wsparcia wnioskowały i którym taką opieką PCPR miał obowiązek zapewnić.

Ocena cząstkowa

W latach 2012-2014 PCPR zapewniał środki umożliwiające sfinansowanie zatrudnienia jednego koordynatora, zapewniającego opiekę wszystkim rodzinom zastępczym, które taką wolę wyraziły. Zgodnie z przeznaczeniem wykorzystano i rozliczono dotacje otrzymane w tym okresie na dofinansowanie zatrudnienia koordynatora. Od początku 2015 roku PCPR nie dysponuje środkami finansowymi pozwalającymi na zatrudnienie takiej liczby koordynatorów, która zapewniłaby w pełni wywiązanie się przez Powiat z obowiązku zapewnienia wszystkim uprawnionym rodzinom zastępczym wsparcia i opieki koordynatora.

IV Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁵, wnosi o:

1. Zapewnienie opieki koordynatora wszystkim rodzinom, które o taką opiekę wystąpiły (lub/i z niej dotychczas korzystały) stosownie do art. 77 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej.
2. Sporządzanie przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej rocznych sprawozdań z efektów swojej pracy i dążenie do podniesienia standardu opracowywanych planów pomocy dzieciom.
3. Sporządzenie planów pomocy dzieciom nieobjętym opieką koordynatora.

V Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden kierownikowi jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku.

⁵ Dz. U. z 2012 r., poz. 82. ze zm. Ustawa zwana dalej „ustawą o NIK”.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Białystok, dnia 26 lutego 2015 r.

Kontroler
Jerzy Chwiedosik
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
z up. WICEDYREKTOR
Agata Ciupa

.....
podpis